

Matteusevangeliet 28:19

“Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn.”

Denna vers används flitigt av många kristna som bevis för treenighetsläran, trots att det inte står någonstans i versen att de tillsammans utgör *en* Gud med samma ursprung och väsen. Det enda som framgår är att lärjungarna skulle döpa i deras namn. Men innan vi går vidare med att förstå Jesu avsikt med orden ovan, bör poängteras att det råder högst åtskilda åsikter om huruvida orden *“Faderns och Sonens och den helige Andes”* utgör originalet eller är ett senare tillägg. Det finns starka belägg för båda åsikterna.

De som anser dem utgöra originalet betonar att alla grekiska manuskript vi har tillgång till idag har med denna treeniga bekännelse. Även det Syriska *Peshitta*, det latinska *Vulgata*, samt de hebreiska versionerna *DuTillet Matthew* och *Munster Hebrew* har med den. Det enda undantaget är det hebreiska *Shem Tob Matthew* som endast har med “gå” i denna vers. Men då *Shem Tob Matthew* är från 1400-talet e.kr. får det därför helt naturligt inte samma tyngd som de övriga. Viktigt att betona är dock att alla dessa manuskript härrör från tiden *efter* det välkända kyrkomötet i Nicea år 325 e.kr. Ett kyrkomöte där frågan om Jesu Gudom var det stora huvudämnet. Det som trots detta styrker trovärdigheten av Matteus 28:19 är att den finns citerad av en del tidiga kyrkofäder, däribland Justin Martyren (100-165 e.kr.):

“... they then perform the bath in the water, in the name of the father of the universe and of our Savior Jesus Christ and of the Holy Spirit.”¹

Går vi sedan vidare till motståndarsidan, de som anser att orden *“Faderns och Sonens och den helige Andes namn”* är ett senare tillägg, finner vi en mängd olika kommentatorer som menar att detta tillägg lades dit av kyrkofäder under andra och tredje århundradet e.kr. En av dessa är den katolske kardinalen Joseph Ratzinger (påve Benediktus XVI):²

*“The basic form of our (Matthew 28:19 Trinitarian) profession of faith took shape during the course of **the second and third centuries** in connection with the ceremony of baptism. So far as its place of origin is concerned, the text (Matthew 28:19) came from the city of Rome.”*

Förutom de många kommentatorer som talar emot den treenige bekännelsen har vi även Bibelns egna ord som också verkar tala emot den. Om Jesus befälde sina lärjungar att döpa människor i Faderns, Sonens och den helige Andes namn, hur kommer det sig då att vi inte hittar ett enda fall i Nya testamentet där de använde denna bekännelse? Istället hittar vi motsatsen, nämligen att de endast döpte i Herren Jesu namn:

*“Petrus svarade dem: ‘Omvänd er och låt er alla **döpas i Jesu Kristi namn**, så att era synder blir förlåtna. Då skall ni få den helige Ande som gåva.’”³*

¹ <http://www.torahresource.com/EnglishArticles/Matt28.19TextualCriticism.pdf> 2009-11-30

² <http://www.onenesspentecostal.com/matt2819-willis.htm> 2009-11-30

³ Apg. 2:38

*“Dessa kom ner och bad för dem att de skulle få den helige Ande, eftersom Anden ännu inte hade fallit på någon av dem. De var endast **döpta i Herren Jesu namn.**”⁴*

*“Och han befallde att de skulle **döpas i Jesu Kristi namn.**”⁵*

*“Paulus sade: ‘Johannes döpte med omvändelsens dop och uppmanade folket att tro på den som kom efter honom, det vill säga på Jesus’. När de fick höra detta **döptes de i Herren Jesu namn.**”⁶*

Dessa fyra verser är de enda i Apostlagärningarna som talar om att människor döptes i någons namn. Och uppenbart är att de alla döptes i Jesu namn. Apostlagärningarna ger alltså inget som helst stöd för att den treeniga dopbekännelsen i Matteus 28:19 skulle vara originalet. Men hur är det med Paulus då? Visade han på en sådan dopbekännelse i sina brev?

*“Eller vet ni inte att vi alla som har blivit **döpta till Kristus Jesus** har blivit döpta till hans död?”⁷*

*“**Är då Kristus delad?** Inte korsfästes väl Paulus för er? Eller döptes ni i Paulus namn?”⁸*

*“Alla ni som har blivit **döpta till Kristus** har blivit iklädda Kristus.”⁹*

Inte heller hittar vi denna form av dopbekännelse någon annanstans i de nytestamentliga breven. Vi har alltså inga som helst nytestamentliga belegg, förutom Matteus 28:19, för att Jesu lärjungar någonsin döpte i *“Faderns och Sonens och den helige Andes namn”*. Vilken slutsats drar vi av detta? Gick lärjungarna medvetet emot Jesu dopbefallning för att istället hitta på en egen variant? Eller är det kanske så, som vi såg i kommentaren ovan, att den treenige dopbekännelsen i Matteus 28:19 inte utgör originalet utan är ett senare tillägg av kyrkofäderna?

I den första av de tre texterna ovan förklarade Paulus att vi genom dopet har blivit döpta till Jesu död. Detta ger faktiskt stöd för att dopet endast borde ske i Jesu namn. Varken Fadern eller den helige Ande har någonsin dött för oss, vilket gör att vi inte kan bli döpta till deras död. Då det var Jesus som korsfästes och dog för våra synder är det därför ganska logiskt att det är han människor skall döpas till. Ett annat belegg för att det endast var i hans namn människor skulle döpas förstår vi av Paulus ord till församlingen i Korint:

*“Bröder, jag vill ni skall veta att alla våra fäder var under molnskyn och att alla gick genom havet. Alla blev i molnskyn och i havet **döpta till Mose.**”¹⁰*

⁴ Apg. 8:15-16

⁵ Apg. 10:48

⁶ Apg. 19:4-5

⁷ Rom. 6:3

⁸ 1 Kor. 1:13

⁹ Gal. 3:27

¹⁰ 1 Kor. 10:1-2

Eftersom Israels barn blev döpta i Röda havet till Mose (Jesu förebild), är det därför logiskt att människor senare skulle döpas till Jesus. Även om denna vers inte utgör ett tydligt bevis emot den treenige dopbekännelsen, visar den ändå att man inte måste ingå i en treenig Gud för att få någon döpt till sig. Dessa blev ju alla döpta till Mose som definitivt inte ingick i en sådan Gud. Den messianske juden David H. Stern har i sin *Jewish New Testament Commentary* förklarat vad dopet till Mose innebar: *“Immersion into Moshe means being united with him, accepting his vision, goals and leadership.”* På samma sätt accepterar vi Jesu vision, mål och ledarskap när vi döps till honom.

I sitt brev till församlingen i Kolosse skrev Paulus att *“allt vad ni gör i ord eller handling, gör det i Herren Jesu namn”*.¹¹ Rimligen borde “allt” även innefatta dopet, något man gör i både ord och handling. Eftersom “allt” man gör skall ske i Herren Jesu namn, kan man undra hur detta går ihop med dopbekännelsen i Matteus 28:19. Ett ytterligare belägg emot den treenige dopbekännelsen kan ses om vi jämför de olika missionsbefallningarna i Matteus-, Markus- och Lukasevangeliet (saknas i Johannesevangeliet):

*“Gå ut i hela världen och predika evangelium för hela skapelsen. Den som tror och blir döpt skall bli frälst, men den som inte tror skall bli fördömd. Tecken skall följa dem som tror detta. **I mitt namn** skall de driva ut onda andar. De skall tala med nya tungor. De skall ta ormar i händerna, och om de dricker något dödligt gift skall det inte skada dem. De skall lägga händerna på sjuka, och de skall bli friska.”*¹²

*“Det står skrivet att Messias skall lida och på tredje dagen uppstå från de döda, och att omvändelse och syndernas förlåtelse skall predikas **i hans namn** för alla folk, med början i Jerusalem. Ni är själva vittnen om detta. Och se, jag skall sända er vad min Fader har lovat. Men ni skall stanna här i staden, tills ni har blivit beklädda med kraft från höjden.”*¹³

Här står det *“i mitt namn”* och *“i hans namn”*. Här finns visserligen ingen befallning om att döpa människor som det gör i Matteus, men det är ändå intressant att varken Fadern eller den helige Ande finns med någonstans, speciellt om Jesu avsikt var att betona treenighetsläran innan han sände ut sina lärjungar.

Vi har nu sett på en mängd fakta som talar både för och emot trovärdigheten av den treenige dopbekännelsen i Matteus 28:19. Men om vi ändå väljer att se denna beaktelse som originalet, blir frågan i så fall vad den har för betydelse. Var Jesu avsikt med orden *“i Faderns och Sonens och den helige Andes namn”* att undervisa lärjungarna om en treenig Gud? Bibeln i sin helhet talar dock emot en sådan förståelse. I versen innan sade Jesus att *“jag har fått all makt i himlen och på jorden”*. Om Jesus av naturen redan var en del av en sådan treenig Gud, varför var han då tvungen att bli given denna makt? Även om han inte kunde göra anspråk på den under sitt jordeliv (dock långsökt med tanke på att den kristna läran säger att han var hundra procent Gud även då), borde han inte automatiskt fått del av den vid sin uppståndelse?

Vidare bör vi ställa oss frågan varför Jesus skulle ha gett ett av Bibelns starkaste bevis för treenighetsläran i detta evangeliums näst sista vers, när denna “sanning” inte finns presenterad

¹¹ Kol. 3:17

¹² Mark. 16:15-18

¹³ Luk. 24:46-49

någonstans tidigare i samma evangelium? Låt oss se på några texter av Matteus som visar hur han presenterade Jesus och dennes relation till Gud:

*“Simon Petrus svarade: ‘Du är **Messias, den levande Gudens Son.**’ Jesus sade till honom: ‘Salig är du, Simon, Jonas son. Ty kött och blod har inte uppenbarat detta för dig, utan min Fader som är i himlen.’”¹⁴*

*“En man kom fram till Jesus och frågade: ‘Mästare, vad skall jag göra för gott för att få evigt liv?’ Jesus sade till honom: ‘Varför frågar du mig om det goda? **En är den Gode**, och vill du gå in i livet, så håll buden.’”¹⁵*

*“De som gick förbi smädade honom och skakade på huvudet och sade: ‘Du som bryter ner templet och bygger upp det på tre dagar, hjälp dig själv, om du är **Guds Son**, och stig ner från korset!’ Också överstepräster och de skriftlärda och de äldste gjorde narr av honom och sade: ‘Andra har han hjälpt. Sig själv kan han inte hjälpa. Han är Israels konung. Han må nu stiga ner från korset, så skall vi tro på honom. **Han lutar på Gud.** Nu får **Gud rädda honom**, om han har honom kär. Han har ju sagt: Jag är **Guds Son.**”¹⁶*

I den första texten står det att Fadern hade uppenbarat för Petrus att Jesus var “*Messias, den levande Gudens Son*”, inte att han var denne Guden. Att vara “Guds Son” är inte samma sak som att vara Gud själv. Denna titel har istället betydelsen att man är utvald och delegerad auktoritet (se under *Titeln ”Guds Son*”). I den andra texten sade Jesus till den unge mannen att “*en är den Gode*”, underförstått syftande på Fadern. Då Jesus precis innan hade ställt frågan: “*Varför frågar du mig om det goda*”, är det uppenbart att han inte ansåg sig själv vara “den Gode”. I den tredje och sista texten står det att människorna hånade honom när han hängde på korset. Men ingenstans ser vi att han blev hånad för att ha gjort anspråk på att vara Gud. Dessutom står det att det var denne Guden Jesus blev ombedd att förtrösta på för sin räddning.

Om Jesu avsikt med orden “*Faderns och Sonens och den helige Andes namn*” var att visa på en treenig Gudsbekännelse, hur kommer det sig då att den inte finns med någon annanstans i Bibeln (förutom det senare tillägget i 1 Johannesbrevet 5:7-8)? Borde inte även Markus, Lukas, Johannes, Paulus, Jakob och Petrus ha känt till denna “sanning” och gjort allt för att sprida den i sina brev? I ett av Paulus brev hittar vi en intressant koppling mellan Fadern, Sonen och den helige Ande, och som visar att de faktiskt kan vara ett i syfte utan att för den skull vara ett i ursprung och väsen:

*“Det finns olika slags nådegåvor, men **Anden** är densamme. Det finns olika slags tjänster, men **Herren** är densamme. Det finns olika slags kraftgärningar, men **Gud** är densamme, **han** som verkar allt i alla.”¹⁷*

I denna text ser vi att både Anden (den helige Ande), Herren (Jesus) och Gud (Fadern) är involverade, men trots detta står det att “han” (Gud) är den som verkar allt i alla. Det står inte att “de” verkar allt i alla. Att Paulus valde “han” (singular) istället för “de” (plural) visar tydligt att hans förståelse inte var att dessa tillsammans utgjorde en treenig Gud. Men om det endast är Gud

¹⁴ Matt. 16:16-17

¹⁵ Matt. 19:16-17

¹⁶ Matt. 27:39-43

¹⁷ 1 Kor. 12:4-6

(Fadern) som verkar allt i alla och inte Sonen eller Anden, hur gör vi då med de efterföljande verserna som visar att det är Anden som verkar i människor? Även om det kan se ut som en motsägelse, finns det ändå en logisk förklaring på det. Det innebär helt enkelt att Gud är den som verkar allt i alla *genom* sin Ande.

Jesu avsikt med orden i Matteus 28:19 var förmodligen att han ville betona Faderns, Sonens och den helige Andes samstämmighet i lärjungarnas uppdrag att döpa, samt att visa på deras respektive auktoritetsområde i detta uppdrag: Fadern som den ende sanne Guden, Jesus som blev given all makt i himlen och på jorden och slutligen den helige Ande, "kanalen" av Guds kraft.¹⁸ Syftet var med andra ord att visa lärjungarna vilken samstämmig auktoritet som fanns bakom dem när de döpte. Men som vi redan sett använde sig lärjungarna endast av Jesu namn när de utförde själva dopet. Att döpa i Jesu "namn" har med kraft och auktoritet att göra och kan ses på flera ställen i Bibeln:

*"På den dagen skall många säga till mig: 'Herre, herre, har vi inte profeterat **i ditt namn** och drivit ut demoner **i ditt namn** och gjort många underverk **i ditt namn**?' "*¹⁹
(Bibel 2000)

*"Jag har kommit **i min Faders namn**, och ni tar inte emot mig. Men kommer det någon annan **i sitt eget namn**, honom tar ni emot. "*²⁰

*"Och nu, Herre, se hur de hotar oss, och hjälp dina tjänare att frimodigt predika ditt ord, genom att du räcker ut din hand för att bota och låta tecken och under ske **genom din helige tjänare Jesu namn**. "*²¹

Många tecken och under har, och kommer att ske, genom den kraft och auktoritet som finns i namnet Jesus.

¹⁸ Joh. 17:3; Matt. 28:18; Apg. 1:8

¹⁹ Matt. 7:22

²⁰ Joh. 5:43

²¹ Apg. 4:29-30